

Amendementen die de verkiezingsprogrammacommissie omarmt

Nummer:	1
Titel	Soorten waar het niet goed mee gaat
Indiener:	Brenda Harsveld
Pré-advies Toelichting commissie:	Overnemen De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.1.12
Pagina	8
Nieuw voorstel:	12....We willen kwetsbare soorten zoals vogels, egels en eekhoorns beter beschermen. Daarom stimuleren we maatregelen die hun leefgebied verbeteren en inwoners betrekken bij een diervriendelijke leefomgeving.
Oud voorstel:	12....soorten helpen waar het niet goed mee gaat, zoals de tuin- weide en akkervogels, egels en eekhoorns: daarom adviseren we inwoners om katten dag en nacht binnenshuis te houden tussen 1 april en 15 juni, en geven we adviezen over het verbeteren van het leefgebied voor eekhoorns, egels en heg- en tuinvogels.
Onderbouwing indiener:	Het advies om katten binnen te houden is een specifieke maatregel die de aandacht afleidt van het bredere doel: het versterken van biodiversiteit en het beschermen van kwetsbare soorten. Door dit detail weg te laten, blijft de focus op de programmadoelen.

Nummer:	2
Titel	Kiezen voor inheems
Indiener:	Jacqueline Rothfusz
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.1.13
Pagina	9
Nieuw voorstel:	...kiezen voor (Europees) inheemse beplanting. ...Nederland thuishoren en belangrijk zijn voor lokale ecosystemen. Alleen als er dringende redenen zijn om hiervan af te wijken, kunnen exoten geplant worden. Ook...
Oud voorstel:	...meer waardering voor inheemse beplanting ...Nederland thuishoren en belangrijk zijn voor lokale ecosystemen. Ook...
Onderbouwing indiener:	De huidige formulering is erg vrijblijvend. Om daadwerkelijk meer inheemse beplanting te krijgen moet er scherper geformuleerd worden.

Nummer:	3
Titel	Verbetering biodiversiteit
Indiener:	Gijs van der Kroef
Pré-advies Toelichting commissie:	Overnemen De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.1.6
Pagina	8
Nieuw voorstel:	...dat ruimtelijke ontwikkelingen helemaal natuurinclusief zijn. We nemen verbetering van het bestaande groen als uitgangspunt bij nieuwe ontwikkelingen. We vergroenen en verduurzamen bedrijventerreinen. We bouwen natuurinclusief.
Oud voorstel:	‘...dat ruimtelijke ontwikkelingen helemaal natuurinclusief zijn. We nemen het bestaande groen als uitgangspunt bij nieuwe ontwikkelingen. We vergroenen en verduurzamen bedrijventerreinen. We bouwen natuurinclusief.’
Onderbouwing indiener:	Bij ieder project zou verhoging van biodiversiteit het vertrekpunt moeten zijn.

Nummer:	4
Titel	behoud bestaande bomen
Indiener:	Jacquélien Rothfusz
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.1.inl
Pagina	7
Nieuw voorstel:	“Wij zetten de ecologische waarde van natuur voorop en we erkennen en respecteren de intrinsieke rechten van de natuur. We zetten het behoud van bestaand groen en het versterken van de biodiversiteit, juist binnen bebouwd gebied, voorop.”
Oud voorstel:	“Wij zetten de ecologische waarde van natuur voorop en we erkennen en respecteren de intrinsieke rechten van de natuur. We zetten het versterken van de biodiversiteit, juist binnen bebouwd gebied, voorop.”
Onderbouwing indiener:	Nieuwe bomen zijn belangrijk, maar reeds volgroeide volwassen bomen zijn nog belangrijker. Ze dragen meer bij aan CO2 opname en biodiversiteit. In bestaande ecosystemen is het leven boven en onder de grond op elkaar afgestemd. Volwassen bomen hebben een veel grotere waarde voor de natuur dan nieuwe aanplant, die nog tientallen jaren moet groeien voordat die net zo groot en waardevol is.

Nummer:	5
Titel	Van duurdere naar goedkopere woningen!
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.2
Pagina	11
Nieuw voorstel:	(...) proberen afspraken te maken met woningcorporaties en lobbyen in Den Haag zodat zij meer mogelijkheden hebben om duurdere huur- en koopwoningen te bouwen. Zo maken we het mogelijk voor corporaties om extra te bouwen voor koop en duurdere huur, om uiteindelijk meer geld te besteden voor sociale huur. Op die manier kunnen de huren laag blijven en gaan de opbrengsten naar corporaties die er nieuwe betaalbare woningen van bouwen, in plaats van naar beleggers voor de winst.
Oud voorstel	(...) proberen afspraken te maken met woningcorporaties en lobby'en in Den Haag zodat zij duurdere huur- en koopwoningen bouwen. Zo blijven de huren laag en gaan de opbrengsten naar corporaties die er nieuwe betaalbare woningen van bouwen, in plaats van naar beleggers voor de winst.
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS vinden dat duidelijk moet zijn dat het opkopen van duurdere grond als doel moet hebben om wonen betaalbaarder te houden en winst voor beleggers ten koste van Groningers te voorkomen.

Nummer:	6
Titel	Een linkse stad? Meer sociale huur!
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.2
Pagina	10-12
Nieuw voorstel:	2: (...) 30% sociale huurwoningen bouwen. Bij nieuwbouw hanteren we de richtlijn 30/30/40 (sociaal/betaalbaar/hoger segment), en streven we naar een percentage van 30% sociale huurwoningen van de gemeentelijke woningvoorraad. We zorgen er zo voor dat betaalbare woningen gebouwd worden en de doorstroom op gang komt. We zorgen er juridisch voor dat de particulier-betaalbare woningen ook voor een 2de of verdere koper betaalbaar blijven. We streven naar intergemeentelijke samenwerking, zodat percentages niet buiten proporties zijn en we samen verdere marktwerking kunnen aanpakken. 6: (...) de Groningse woningbouwcorporaties behouden als belangrijke partners om voldoende betaalbare woningen in Groningen te realiseren, om de woningen te verduurzamen en om de wijkvernieuwing uit te voeren. Wij geven hen dan ook volop de ruimte door bij gebiedsontwikkelingen te zorgen we dat er altijd ruimte is voor corporatiewoningen. Ons doel is 300 sociale huurwoningen per jaar netto erbij. We maken met hen bindende afspraken om de doorstroming te bevorderen, onder andere door mensen de mogelijkheid te geven met behoud van huur te verhuizen naar een van de woonzorgcirkels die in de wijk of buurt ontwikkeld wordt. 13: (...) coöperatief wonen als een wezenlijk alternatief voor koop en huur - gezamenlijk eigenaar van je woning en lage woonlasten. Het steunpunt coöperatief wonen wordt uitgebreid zodat we ruimte

	beschikbaar stellen voor deze initiatieven, waarbij de grondprijs gekoppeld is aan de prijs van de woningen. Ook de coöperaties vragen we om minimaal 30% sociale huur te bouwen. Daarnaast moeten de coöperaties zelfstandige entiteiten zijn waar de waarde niet uit onttrokken kan worden. We streven vanaf 2027 naar 1 coöperatief project per 2 jaar en gaan bij gebiedsontwikkelingen daarom specifiek grond beschikbaar stellen voor deze wijze van coöperatief wonen.
Oud voorstel	2: (...) 30% sociale huurwoningen en hanteren de richtlijn 30/30/40 bij nieuwbouw (sociaal/betaalbaar/hoger segment), zodat er vooral betaalbare woningen gebouwd worden en de doorstroom op gang komt. We zorgen er juridisch voor dat de particulier-betalbare woningen ook voor een 2de of verdere kopen betaalbaar blijven. 6: (...) de Groningse woningbouwcorporaties behouden als belangrijke partners om voldoende betaalbare woningen in Groningen te realiseren, om de woningen te verduurzamen en om de wijkvernieuwing uit te voeren. Wij geven hen dan ook volop de ruimte door bij gebiedsontwikkelingen te zorgen we dat er altijd ruimte is voor corporatiewoningen. Ons doel is 300 sociale huurwoningen per jaar netto erbij. We maken met hen bindende afspraken om de doorstroming te bevorderen, onder andere door mensen de mogelijkheid te geven met behoud van huur te verhuizen naar een van de woonzorgcirkels die in de wijk of buurt ontwikkeld wordt. 13: (...) coöperatief wonen als een wezenlijk alternatief voor koop en huur - gezamenlijk eigenaar van je woning en lage woonlasten. Het steunpunt coöperatief wonen wordt uitgebreid zodat we stellen ruimte beschikbaar voor deze initiatieven, waarbij de grondprijs gekoppeld is aan de prijs van de woningen. Ook de coöperaties vragen we om minimaal 30% sociale huur en de coöperaties moeten zelfstandige entiteiten zijn waar de waarde niet uit onttrokken kan worden. We streven vanaf 2027 naar 1 coöperatief project per 2 jaar en gaan bij gebiedsontwikkelingen daarom specifiek grond beschikbaar stellen voor deze wijze van coöperatief wonen.

Onderbouwing indiener:	DWARS en JS willen meer ambitie bij het aanpakken van de woningcrisis. Voor een linkse stad als Groningen willen wij meer sociale bouw. Het recht op wonen staat al jaren onder druk door privatisering en vermarkting. Het is daarom tijd voor meer ambitie, minder marktwerking en meer betaalbare woningen. Dit hoger streven is des te belangrijker omdat in de periode van 2020-2023 24% van de nieuwbouwwoningen in Groningen sociale huur was. DWARS en JS willen meer sociale huur zodat de stad betaalbaar en toegankelijk blijft voor iedereen!
---------------------------	--

Nummer:	7
Titel	Woningen op Zernike
Indiener:	Jaap Klijn
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.2
Pagina	12
Nieuw voorstel:	...op Zernike 1500 woningen bouwen voor studenten en ook medewerkers, zodat daar een echte campus kan ontstaan. Deze bebouwing komt op een dusdanige plek dat het sociaal veilig (bereikbaar) is en ontwikkeling van het Science Park niet wordt belemmerd. Hierbij willen we ook voldoende studentenhuysvesting met gemeenschappelijke kamers. Ook willen we minder ruimte geven voor het ombouwen van studentenkamers naar studio's.
Oud voorstel	...op Zernike 1500 woningen bouwen voor studenten en ook medewerkers, zodat daar een echte campus kan ontstaan. Hierbij willen we ook voldoende studentenhuysvesting met gemeenschappelijke kamers. Ook willen we minder ruimte geven voor het ombouwen van studentenkamers naar studio's.
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS willen meer ambitie bij het aanpakken van de woningcrisis. Voor een linkse stad als Groningen willen wij meer sociale bouw. Het recht op wonen staat al jaren onder druk door privatisering en vermarkting. Het is daarom tijd voor meer ambitie, minder marktwerking en meer betaalbare woningen. Dit hoger streven is des te belangrijker omdat in de periode van 2020-2023 24% van de nieuwbouwwoningen in Groningen sociale huur was. DWARS en JS willen meer sociale huur zodat de stad betaalbaar en toegankelijk blijft voor iedereen!

Nummer:	8
Titel	Student en Stadjer ontmoeten elkaar in de wijk!
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.2
Pagina	10
Nieuw voorstel:	(...) Een goede studententijd door een gemengde wijk. We geloven in een stad waarin de kracht van een wijk schuilt in haar diversiteit. We willen daarom gemengde wijken waar student & Stadjer elkaar ontmoeten, rekening houden met elkaar en waar wonen samengaat met recreëren. Bij de nieuwbouw van nieuwe wijken, zoals de Suikerzijde, staan we daarom voor die mengvorm van wonen voor verschillende Groningers, cultuur en horeca.
Oud voorstel	
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS geloven dat diverse wijken bijdragen aan de sociale cohesie van de stad, zoals ook staat omschreven in paragraaf 1.5. We stellen al meer te willen bouwen in gebieden als de Stadhavens en de Suikerzijde. We denken daarbij dat het belangrijk is dat studenten zich kunnen wortelen met andere Stadjers, zodat deze twee groepen niet langs elkaar leven, maar mét elkaar. De stad is immers van ons allemaal. Zodra we dit beleid implementeren bij nog nieuw te bouwen wijken, is voor beide groepen duidelijk dat zij in een gemengde wijk komen te wonen waar samen geleefd kan worden.

Nummer:	9
Titel	Toegankelijk voor de laagste inkomens
Indiener:	Drewes de Haan
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.2
Pagina	11
Nieuw voorstel:	Na “ontwikkeld wordt.” : In alle wijken blijven sociale huurwoningen toegankelijk voor de laagste inkomens.
Oud voorstel	
Onderbouwing indiener:	Lang niet alle kleinere sociale huurwoningen in de binnenstad worden nog aangeboden onder de eerste aftoppingsgrens voor de huurtoeslag. Als dat zo doorgaat kunnen mensen met de laagste inkomen straks helemaal niet meer wonen in de binnenstad.

Nummer:	10
Titel	Afschaffen ATAD en VPB-plicht corporaties
Indiener:	Ronald Paping
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.2.5
Pagina	11
Nieuw voorstel:	...corporaties volop de ruimte geven. Ze zijn onze belangrijkste partners voor woningbouw, verduurzaming en wijkvernieuwing. In Den Haag lobbyen we met de VNG voor een bouwfonds en betere fiscale regels (afschaffing vennootschapsbelastingplicht voor coöperaties en Europese vrijstelling voor Anti Tax Avoidance Directive). Dit scheelt tientallen miljoenen euro's zodat coporaties kunnen blijven bouwen. In Groningen gaan we ook met ze samenwerken voor het realiseren van koopwoningen en middenhuurwoningen.
Oud voorstel	...corporaties volop de ruimte geven. Ze zijn onze belangrijkste partners voor woningbouw, verduurzaming en wijkvernieuwing. Het kabinet bezuinigt nu juist op corporaties. In Den Haag lobbyen we met de VNG voor een afschaffing van de verhuurdersheffing en een bouwfonds zodat corporaties kunnen blijven bouwen. In Groningen gaan we ook met ze samenwerken voor het realiseren van koopwoningen en middenhuurwoningen.
Onderbouwing indiener:	De verhuurderheffing is al bijna twee jaar geleden afgeschaft. De financiële ruimte voor corporaties wordt nog steeds beperkt door de VPB-plicht. De ATAD (Anti Tax Avoidance Directive) speelt hierbij een extra kwalijke rol; corporaties mogen maar een beperkt deel van de rentelasten aftrekken van de "winst", zodat investeringen de facto worden ontmoedigd.

Nummer:	11
Titel	Geen sluiproutes
Indiener:	Gijs van der Kroef
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.3
Pagina	17
Nieuw voorstel:	Toevoegen: hierbij waken we ervoor dat het autoverkeer niet toeneemt in nabijgelegen straten en wegen zoals de Parkweg.
Oud voorstel	<i>...de Noordzijde van het Station ontwikkelen tot een aantrekkelijk stuk stad met wonen, werken en voorzieningen, en het deel voor het oude stationsgebouw inrichten als plein met het Peerd van Ome Loeks weer in het gras. De waterkant willen we inrichten als groen verblijfsgebied met o.a. flauwe oevers naar het Verbindingskanaal. Hier ontwikkelen we extra plek voor het Groningen Museum, een beeldentuin of bijvoorbeeld een toegankelijk depot.</i>
Onderbouwing indiener:	Idee om autoverkeer te weren op de Stationsweg is natuurlijk prima. Maar we moeten voorkómen dat het autoverkeer op de parallel gelegen Parkweg toeneemt. Daar zou bijvoorbeeld éénrichtingsverkeer moeten komen. Zie ook mijn punt 'groene long'

Nummer:	12
Titel	Meer herbouwen
Indiener:	Drewes de Haan
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.3
Pagina	13
Nieuw voorstel:	... altijd kiezen voor ver- en aanbouw over sloop/nieuwbouw waar dat kan. De uitgangspunten zijn duurzame bouw én behoud van karakteristieke buurten en gebouwen in de gemeente. Als er toch gesloopt wordt, dan worden er binnen de gebiedsontwikkeling meer woningen voor teruggebouwd.
Oud voorstel	... altijd kiezen voor ver- en aanbouw over sloop/nieuwbouw waar dat kan. De uitgangspunten zijn duurzame bouw én behoud van karakteristieke buurten en gebouwen in de gemeente.
Onderbouwing indiener:	Sloop kan soms onvermijdelijk zijn. Dan moet wel de kans benut worden er meer woningen terug te bouwen.

Nummer:	13
Titel	Inclusieve speeltuinen
Indiener:	Jacqueline Rothfus
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.3.3
Pagina	15
Nieuw voorstel:	...5 nieuwe grote inclusieve speeltuinen. Speeltuinen zijn belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en een belangrijke ontmoetingsplek voor (jonge) ouders. We voegen daarom vijf grote speeltuinen toe aan Groningen, zoals de speeltuin bij het Stadspark nu al kinderen uit heel Groningen trekt. Ook verbeteren we bestaande speeltuinen, maken meer ruimte voor risicovol spelen en zorgen dat deze beter toegankelijk zijn voor kinderen met fysieke beperkingen.
Oud voorstel	...5 nieuwe grote speeltuinen, speeltuinen zijn belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en een belangrijke ontmoetingsplek voor (jonge) ouders. We voegen vijf grote speeltuinen toe aan Groningen, zoals de speeltuin bij het Stadspark nu al kinderen uit heel Groningen trekt. We verbeteren bestaande speeltuinen en maken meer ruimte voor risicovol spelen.
Onderbouwing indiener:	Kinderen met fysieke beperkingen, zoals bijvoorbeeld kinderen die gebruik maken van een rolstoel, moeten in staat gesteld worden om in hun eigen omgeving gebruik te maken van een speeltuin, waar ze met andere kinderen kunnen spelen.

Nummer:	14
Titel	Wijkvernieuwswijk...?
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.5
Pagina	21
Nieuw voorstel:	(...) meer investeren in de ambitie van ongedeelde stad. We gaan daarom in de grote gebiedsontwikkelingen, zoals Stadshavens en Suikerzijde, nóg meer bouwen waarvan een flink deel in de sociale huur en goedkope koop. Daarmee verkleinen we de verschillen en kunnen we ook blijven herontwikkelen in de wijken die vernieuwd worden zoals Beijum en Selwerd. In deze wijken zullen we ook duurdere woningen bouwen zodat we ook echt divers samen leven in onze gemeente.
Oud voorstel	(...) meer investeren in de ambitie van ongedeelde stad. We gaan daarom in de grote gebiedsontwikkelingen, zoals Stadshavens en Suikerzijde, nóg meer bouwen waarvan een flink deel in de sociale huur en goedkope koop. Daarmee verkleinen we de verschillen en kunnen we ook blijven herontwikkelen in de wijkvernieuwingswijken. In de wijkvernieuwingswijken zullen we ook duurdere woningen bouwen zodat we écht een ongedeelde stad worden. Dit mag niet ten koste gaan van sociale huurwoningen die verdwijnen, maar we voegen woningen toe (bijvoorbeeld in de hoogte).
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS vinden deze tekst niet duidelijk genoeg. Met dit voorstel willen we duidelijker maken waar dit punt naar streeft. Niet iedereen weet wat wijkvernieuwingswijken zijn. Op deze manier proberen we duidelijk te maken dat het gaat om wijken die extra onze aandacht verdienen in hun ontwikkeling.

Nummer:	15
Titel	Buurtvereniging
Indiener:	Gijs van der Kroef
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.5
Pagina	20
Nieuw voorstel:	Toevoegen na laatste woord: onze fractie zoekt daarom proactief contact met buurtverenigingen of andere bewonersorganisaties.
Oud voorstel	<i>‘...maatwerk per wijk toepassen. Elke wijk kent eigen geschiedenis, problematiek en kansen. We gaane samen met de inwoners het karakter van de wijk versterken. Het is daarom belangrijk dat de gemeente een sterk netwerk in de wijk opbouwt om zo kennis op te doen die ze anders niet zouden hebben.’</i>
Onderbouwing indiener:	Nog veel te vaak horen bewonersorganisaties te laat of alleen via de media van plannen mbt bijv infrastructuur. Ook blijft het gevoel bestaan dat het contact met bewonersorganisaties meer een formele hobbel is die genomen moet worden, dan dat er kans bestaat dat er iets gedaan wordt met de ingebrachte punten.

Nummer:	16
Titel	Kunst en cultuur in de wijken voor en door inwoners
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.5
Pagina	20
Nieuw voorstel:	(...) meer kunst in de openbare ruimte. Dit voegen we niet alleen toe bij wijkvernieuwing, maar ook bij ontwerpen van nieuwe stadsdelen of in onze dorpen. Dit doen we in samenwerking met professionele kunstenaars en de inwoners van het gebied. Bijvoorbeeld muurschilderingen en kunst op transformatorhuisjes. Zo is kunst in de wijk ook voor en door de inwoner.
Oud voorstel	(...) meer kunst in de openbare ruimte. Dit voegen we niet alleen toe bij wijkvernieuwing, maar ook bij ontwerpen van nieuwe stadsdelen of in onze dorpen
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS vinden het belangrijk dat de inwoners zelf ook zeggenschap hebben in hoe hun wijk vorm te geven. Wij geloven dat dit bijdraagt aan de sociale cohesie en aan een leefbare wijk. Zo is kunst niet alleen voor onze inwoners, maar zegt het ook iets over hen. Ontstaat er tweerichtingsverkeer tussen overheid en inwoner

Nummer:	17
Titel	Energiecoöperaties
Indiener:	Brenda Harsveld
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.6
Pagina	23
Nieuw voorstel:	Dit kan gedaan worden door samenwerkingen met bedrijven, met energiecoöperaties (zoals de Groninger Energie Koepel en Grunneger Power), stichtingen of door mensen in dienst van de gemeente.
Oud voorstel	Dit kan gedaan worden door samenwerkingen met bedrijven, met stichtingen (zoals de GREK) of door mensen in dienst van de gemeente.
Onderbouwing indiener:	GreK is een coöperatie, geen stichting. Grunneger Power is de grootste energiecoöperatie gemeente Groningen, daarom toevoegen.

Nummer:	18
Titel	Warmtegemeenschappen
Indiener:	Brenda Harsveld
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.6
Pagina	23
Nieuw voorstel:	...de warmtetransitie in publieke regie nemen met Warmtestad. We kijken naar zoveel mogelijk mogelijkheden om restwarmte en zonnewarmte te gebruiken. We investeren het eerst in de wijken met de hoogste energiearmoede en zorgen dat de tarieven zo laag mogelijk blijven. We stimuleren en faciliteren warmtegemeenschappen voor kleinschalige warmtenetten die passen binnen contouren lokaal warmtetransitieplan.
Oud voorstel	...de warmtetransitie in publieke regie nemen met Warmtestad. We kijken naar zoveel mogelijk mogelijkheden om restwarmte en zonnewarmte te gebruiken. We investeren het eerst in de wijken met de hoogste energiearmoede en zorgen dat de tarieven zo laag mogelijk blijven.
Onderbouwing indiener:	Lokaal burger initiatief (warmtegemeenschap) helpt bij lokale versnelling warmtetransitie en sluit aan op uitgangspunten Warmtewet (wet collectieve warmte).

Nummer:	19
Titel	Woningen isoleren
Indiener:	Hans Boer
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	1.6. Verduurzaming en energie
Pagina	23
Nieuw voorstel:	...wil dat er tussen 2026 en 2030 minimaal 25.000 bestaande woningen worden geïsoleerd. Onze Groningers die het hardst geraakt worden door energiearmoede wonen vaak in huurwoningen en zijn daarbij afhankelijk van de particuliere eigenaar of woningbouwcorporatie om hun huis geïsoleerd te krijgen. [...]
Oud voorstel	...zorgen voor betere isolatie. Onze Groningers die het hardst geraakt worden door energiearmoede wonen vaak in huurwoningen en zijn daarbij afhankelijk van de particuliere eigenaar of woningbouwcorporatie om hun huis geïsoleerd te krijgen. [...]
Onderbouwing indiener:	Meetbare eis, net als bij het aantal te bouwen woningen op p. 10. In Leeuwarden wil GL-PvdA in die periode 10.000 woningen isoleren, dan moet het in Groningen mogelijk zijn om nog veel meer te doen (dankzij Nij Begun).

Nummer:	20
Titel	Menstrueren is geen luxe
Indiener:	Quirina Pampiermole (names JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	2.1
Pagina	27
Nieuw voorstel:	(...) dat basisvoorzieningen zoals menstruatieproducten en verzorgingsproducten gratis beschikbaar zijn. Alleen door te investeren in mensen creëren we een stad waarin iedereen vooruit kan.
Oud voorstel	(...) samen bouwen we aan een Groningen waarin niemand wordt buitengesloten en waar bestaanszekerheid, vertrouwen en solidariteit de kern vormen van ons beleid. Basisvoorzieningen zoals menstruatieproducten en verzorgingsproducten zijn gratis beschikbaar. Alleen door te investeren in mensen, creëren we een stad waarin iedereen vooruit kan.
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS vinden dat gratis menstruatieproducten en verzorgingsproducten een zelfstandige positie in het programma verdienen. De eerste zin van dit punt lijkt ons meer passend voor de inleiding (zie daarover ons amendement op de inleiding van 2.1).

Nummer:	21
Titel	Wijziging inleiding hoofdstuk 2.1
Indiener:	Quirina Pampiermole (names JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	2.1
Pagina	26
Nieuw voorstel:	In een welvarend land als Nederland mag niemand in onzekerheid leven over het betalen van de huur, het kopen van gezond eten of het meedoen in de samenleving. Toch lukt het niet alle inwoners in Groningen om de eindjes aan elkaar te knopen. GroenLinks-PvdA vindt dat bestaanszekerheid een recht is. Iedere Groninger moet kunnen rekenen op een fatsoenlijk inkomen, toegang tot zorg, een veilige woning en kansen om zich te ontwikkelen. Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar raakt ook waardigheid, gezondheid en toekomstperspectief. Daarom wil de gemeente een actieve, betrokken overheid zijn die naast haar inwoners staat en werkt vanuit vertrouwen en menselijkheid. We bouwen aan een samenleving gebaseerd op vertrouwen, de menselijke maat en maatwerk. Armoede wordt structureel doorbroken. Iedereen telt mee en krijgt eerlijke kansen. We kiezen voor preventie boven repressie. Samenwerking tussen gemeente, inwoners en organisaties is de sleutel tot succes. We doorbreken armoede structureel niet door pleisters te plakken, maar door samen met inwoners duurzame oplossingen te ontwikkelen. We durven daarbij buiten de lijntjes te kleuren en zoeken naar innovatieve oplossingen. Samen bouwen we aan een Groningen waarin niemand wordt buitengesloten. Vertrouwen, maatwerk en solidariteit vormen de kern van ons beleid. Dat betekent dat we armoede aan de wortel aanpakken, door te investeren in preventie, vroegsignalering en persoonlijke begeleiding.

Oud voorstel	In een welvarend land als Nederland mag niemand in onzekerheid leven over het betalen van de huur, het kopen van gezond eten of het meedoen in de samenleving. Toch lukt het niet alle inwoners in Groningen om de eindjes aan elkaar te knopen. GroenLinks-PvdA vindt dat bestaanszekerheid een recht is. Iedere Groninger moet kunnen rekenen op een fatsoenlijk inkomen, toegang tot zorg, een veilige woning en kansen om zich te ontwikkelen. Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar raakt ook waardigheid, gezondheid en toekomstperspectief. Daarom wil de gemeente een actieve, betrokken overheid zijn die naast haar inwoners staat en werkt vanuit vertrouwen en menselijkheid. We bouwen aan een samenleving gebaseerd op vertrouwen, de menselijke maat en maatwerk. Armoede wordt structureel doorbroken. Iedereen telt mee en krijgt eerlijke kansen. We kiezen voor preventie boven repressie. Samenwerking tussen gemeente, inwoners en organisaties is de sleutel tot succes. We doorbreken armoede structureel niet door pleisters te plakken, maar door samen met inwoners duurzame oplossingen te ontwikkelen. We durven daarbij buiten de lijntjes te kleuren en zoeken naar innovatieve oplossingen. Vertrouwen en maatwerk vormen de ruggengraat van ons beleid en de uitvoering. We willen geen samenleving die pleisters plakt maar structureel oplossingen biedt. Dat betekent dat we armoede aan de wortel aanpakken, door te investeren in preventie, vroegsignalering en persoonlijke begeleiding
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS vinden dat deze alinea in de inleiding van 2.1. beter kan. Zo wordt in deze alinea de uitdrukking “pleisters plakken” voor de tweede keer in korte tijd gebruikt. Daarnaast zijn we van mening dat de eerste zin van punt 8 op bladzijde 27 hier beter past.

Nummer:	22
Titel	Minder ambtelijke taal voor de vernieuwde Stadjerspas
Indiener:	Quirina Pampiermole (names JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	2.1
Pagina	31
Nieuw voorstel:	30: (...) een Stadjerspas voor iedereen! Deze pas bestaat uit vier niveaus. Met deze pas, waar elke inwoner van Groningen recht op heeft, kan iedereen gebruik maken van kortingen op Groningse culturele voorzieningen. Ook willen we met projecten als Lutje Lokaal in gesprek om bijvoorbeeld cadeaukaarten en kortingsacties van kleine Groningse ondernemers hierin te verwerken. Dit is niveau één. Daarnaast willen we dat Groningers die onder de 100, 110, of 120 procent van de bijstandsnorm aan inkomsten hebben, via deze pas, in één handeling de regelingen kunnen aanvragen waar ze recht op hebben. Dit zijn de resterende drie niveaus. Zo zijn alle regelingen en toeslagen overzichtelijk.
Oud voorstel	(...) alle Groningse regelingen en toeslagen die bestaan voor onze inwoners met een kleine beurs centraal regelen, van sportvoorzieningen, laptopregelingen tot witgoedregelingen. Deze zijn allemaal met één handeling aan te vragen, namelijk met de aanvraag van de vernieuwde Stadjerspas. Er komen vier niveaus stadjerspas, die corresponderen met de bijstandsnormen voor minimaregelingen en één algemeen niveau. Met deze pas, waar elke inwoner van Groningen recht op heeft, dat iedereen gebruik kan maken van kortingen op Groningse culturele voorzieningen. Ook willen we met projecten als Lutje Lokaal in gesprek om bijvoorbeeld cadeaukaarten en kortingsacties van kleine Groningse ondernemers hierin te verwerken. We willen dat Groningers die onder de 120, 110 of 100 procent van de bijstandsnorm aan

	inkomsten hebben,nadat ze een stadspas hebben aangevraagd, met één handeling de regeling kunnen krijgen waar ze recht op hebben.
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS vinden deze tekst onnodig ingewikkeld. Met dit amendement willen we de tekst begrijpelijker maken.

Nummer:	23
Titel	Aandacht voor vrouwen in de techniek
Indiener:	Quirina Pampiermole (names JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	2.1
Pagina	29
Nieuw voorstel:	(...) dat jongeren worden gestimuleerd om te kiezen voor vaktechnische beroepen. Via een scholingsfonds maken we omscholing naar tekortsectoren zoals bouw en klimaat mogelijk. We versterken de samenwerking tussen MBO's, UWV en bedrijven voor praktijkleren. Het zijn immers juist de mbo'ers die een cruciale motor zijn voor onze stad. Een extra grote uitdaging is om vrouwen naar de techniek te krijgen. Organisaties zoals Women Inc. en de MBO Raad zetten zich hier al hard voor in. We blijven ontwikkelingen hierover volgen en hebben extra oog voor deze groep.
Oud voorstel	(...) dat jongeren worden gestimuleerd om te kiezen voor vaktechnische beroepen. Via een scholingsfonds maken we omscholing naar tekortsectoren zoals bouw en klimaat mogelijk. We versterken de samenwerking tussen MBO's, UWV en bedrijven voor praktijkleren.
Onderbouwing indiener:	Vrouwen naar de techniek krijgen is een extra belangrijk aandachtspunt, gezien de slechte vertegenwoordiging van deze groep. DWARS en JS willen dat iedereen, ondanks stereotypering, de kans krijgt om te worden wie diegene wilt worden. Daarom is het urgent om de techniek inclusiever te maken. Daarnaast vinden we het belangrijk om nog extra te benoemen dat juist de MBO'ers de motor van onze stad zijn, immers hangt er in onze opinie nog altijd een negatieve sluiters over deze groep studenten en werkenden. Zie hier en hier .

Nummer:	24
Titel	Schulden kwijtschelden
Indiener:	Ronald Paping
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	2.1 Werk en inkomen
Pagina	29
Nieuw voorstel:	18....Gemeentelijke belastingen worden automatisch kwijtgescholden bij lage inkomens. Kwijtschelding van kleine jongeren-schulden blijft mogelijk, met een tegenprestatie via werk of scholing. Een aanpak die we willen uitbreiden naar een bredere doelgroep. Alleen op die manier kunnen we voorkomen dat inwoners onnodig financieel in de knel raken en kunnen we ervoor zorgen dat de beschikbare middelen daadwerkelijk terechtkomen bij de mensen die ze nodig hebben.
Oud voorstel	18....Gemeentelijke belastingen worden automatisch kwijtgescholden bij lage inkomens. Kwijtschelding van kleine jongeren-schulden blijft mogelijk, met een tegenprestatie via werk of scholing. Alleen op die manier kunnen we voorkomen dat inwoners onnodig financieel in de knel raken en kunnen we ervoor zorgen dat de beschikbare middelen daadwerkelijk terechtkomen bij de mensen die ze nodig hebben.
Onderbouwing indiener:	Kwijtschelding van schulden (ook voor 'oudere jongeren') kan leiden tot vermindering van stress en meer perspectief. De schuldenindustrie kost nu meer dan de schulden zelf.

Nummer:	25
Titel	Babybox
Indiener:	Jacqueline Rothfus
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	2.1.5
Pagina	27
Nieuw voorstel:	...alle kinderen een goede start geven. We zetten ons ervoor in dat in ieder gezin de basisbehoeften aanwezig zijn en werken Kansrijke Start aan de eerste 1000 dagen. Armoede neemt toe in Nederland. Het maakt uit waar je wieg staat, maar ook of je een wieg hebt. Om te garanderen dat alle kinderen een goede start krijgen wil de GroenLinks-PvdA laten onderzoeken of we met gebruik van de Stadterspas babyboxen kunnen gaan uitdelen aan ouders met pasgeboren baby's. Deze babyboxen, naar het Finse model, beschikken over (wasbare)luiers, babykleding en een matrasje waardoor je de doos kunt gebruiken als babybedje. 1 op de 5 kinderen in armoede groeit namelijk op zonder bed en er zijn politieke keuzes nodig om dit te doorbreken, dit doen we samen met de doelgroep.
Oud voorstel	Of we met gebruik van de Stadterspas babyboxen kunnen gaan uitdelen aan ouders met pasgeboren baby's. Deze babyboxen, naar het Finse model, beschikken over (wasbare)luiers, babykleding en een matrasje waardoor je de doos kunt gebruiken als babybedje.
Onderbouwing indiener:	Dit is een zeer sympathiek voorstel, maar wel erg specifiek. In Finland is een dergelijke box al een lange traditie en wordt die aan alle baby's uitgereikt, om te zorgen voor een gelijke start van alle Finnen. Het is echter de vraag of ouders in Nederland een dergelijk pakket werkelijk gaan gebruiken. Denk aan diverse gratis babydozen en ook (in een andere context) aan kerstpakketten waarvan veel nooit gebruikt wordt. Er is dus een groot risico op verspilling. In de praktijk wordt babykleding vaak doorgegeven. Niet alle ouders willen wasbare luiers. Mogelijk

	wordt het in Nederland ook als stigmatiserend ervaren om een baby in een doos te laten slapen. Daarom zou zeker ook onderzocht moeten worden of deze ouders ondersteund kunnen worden met waardebonnen, waarmee ze zelf kunnen kiezen wat ze nodig hebben voor hun baby. Daarom kan hier beter gekozen worden voor een meer open formulering.
--	--

Nummer:	26
Titel	"Overerfelijkheid doorbreken"
Indiener:	Léon Mulder
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	2.2
Pagina	36
Nieuw voorstel:	Dit punt misschien herschrijven als: "...aandacht voor ACE-problematiek. Ingrijpende of negatieve jeugdervaringen (ACE's, oftewel Adverse Childhood Experiences) kunnen zorgen voor een verhoogd risico op medische en sociale problematiek. We willen deze problemen zo snel mogelijk signaleren en mensen waar het kan ondersteunen. Aandacht voor ACE's wordt daarom onderdeel van al het sociale beleid. Dit doen we door laagdrempelige hulp (digitaal, groepsgericht of individueel) aan de doelgroep. Op deze manier hopen we problematiek die vaak van generatie op generatie wordt doorgegeven te doorbreken en voorkomen we escalatie. We zetten een ambitieus langjarig actieplan op waarbij we maximaal inzetten op vroegsignalering, goede ondersteuning en het bieden van perspectief aan iedereen die met deze zaken te maken krijgt."
Oud voorstel	...overerfelijkheid doorbreken, verhoogde kans op chronische ziekten en kansenongelijkheid door te investeren in het voorkomen, zo snel mogelijk signaleren en goede ondersteuning bij risicovolle jeugdervaringen (ACES) zoals opgroeien in een gezin met armoede, huiselijk geweld, kindermishandeling, criminaliteit, ouders met psychische problemen of verslaving. Aandacht voor risicovolle jeugdervaringen wordt onderdeel van al het sociale beleid. Laagdrempelig aanbod, digitaal, groepsgericht en individueel voor volwassenen met traumatische jeugdervaringen zodat overerfelijkheid en escalatie van problematiek wordt voorkomen. Intergenerationele multiproblematiek doorbreken met een ambitieus langjarig actieplan

	waarbij we maximaal inzetten op vroegsignalering, goede integrale ondersteuning, nazorg en het bieden van perspectief aan gezinnen.
Onderbouwing indiener:	De term "overerfelijkheid" is hier niet op zijn plaats. Dit is een medisch-genetische term die niet te maken heeft met de genoemde intergenerationele multiproblematiek die inderdaad het gevolg kunnen zijn van ACE's [let op de spelling]. Adverse Childhood Experiences zou ik ook niet vertalen als "risicovolle" jeugdervaringen. Ik zou eerder spreken van "ingrijpende of negatieve jeugdervaringen". De opsomming van voorbeelden van risicovolle jeugdervaringen zou ik helemaal loslaten en bovendien lijkt de term "intergenerationeel" mij enigszins cryptisch.

Nummer:	27
Titel	Onderwijssegregatie harder aanpakken
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	2.3
Pagina	43
Nieuw voorstel:	(...) onderwijssegregatie tegengaan. Door middel van een centrale aanmeldprocedure voor het basisonderwijs en duidelijke voorlichting aan ouders over verschillende schooltypen en mogelijkheden willen we onderwijssegregatie aanpakken.
Oud voorstel	(...) segregatie tegengaan, we willen een centrale aanmeldprocedure voor het basisonderwijs en door duidelijke voorlichting aan ouders over verschillende schooltypen en mogelijkheden.
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS vinden dit punt onduidelijk en onvolledig. Met dit amendement willen we duidelijker maken dat met de voorgestelde middelen geprobeerd wordt segregatie tegen te gaan. Daarnaast kunnen extra financiële drempels gehanteerd door basisscholen ook leiden tot onderwijssegregatie, daarom pleiten wij voor het zo veel mogelijk wegnemen van dergelijke drempels.

Nummer:	28
Titel	Muziekonderwijs
Indiener:	Willem Bok
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	2.3
Pagina	45
Nieuw voorstel:	Toevoegen, tussen punt 5 en 6: "... muziekonderwijs stimuleren om cognitieve vaardigheden te verbeteren, de sociaal-emotionele ontwikkeling te versterken en motorische vaardigheden te bevorderen, en daarmee ook bij te dragen aan stressreductie. Dit hebben we in het verleden al gedaan door middel van de verlengde schooldag. Daarnaast blijven wij de Stichting Kunst & Cultuur en andere cultuurorganisaties ondersteunen om muziekonderwijs te faciliteren."
Oud voorstel	
Onderbouwing indiener:	Naast het hebben van een bibliotheek op elke school (nr1) is mijn voorstel muziekonderwijs nr 2 of nr 3 te plaatsen bij het hoofdstuk 2.3. Onderwijs

Nummer:	29
Titel	Inclusieve groene schoolpleinen
Indiener:	Jacqueline Rothfusz
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	2.3.15
Pagina	44
Nieuw voorstel:	15...ervoor zorgen dat de scholen die we bouwen en renoveren toekomstbestendig zijn. Dit doen we door ervoor te zorgen dat schoolgebouwen goed geïsoleerd zijn, focussen we op het ontwikkelen van vensterscholen en zorgen we ervoor dat de schoolpleinen open en groen zijn. We zorgen voor diverse pleinen waar kinderen van verschillende leeftijden, met en zonder beperking, samen kunnen spelen.
Oud voorstel	15. ...ervoor zorgen dat de scholen die we bouwen en renoveren toekomstbestendig zijn. Dit doen we door ervoor te zorgen dat schoolgebouwen goed geïsoleerd zijn, focussen we op het ontwikkelen van vensterscholen en zorgen we ervoor dat de schoolpleinen open en groen zijn.
Onderbouwing indiener:	Bij groene schoolpleinen worden vaak houtsnipperpaadjes gemaakt. Dat is weliswaar mooi en natuurlijk, maar kinderen in een rolstoel kunnen hier niet goed overheen rollen. We willen in Groningen deze kinderen natuurlijk niet buitensluiten.

Nummer:	30
Titel	Ontwikkeling MBO-campus Kardinge
Indiener:	Gert van der Veen
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.1
Pagina	48
Nieuw voorstel:	2....campussen in Groningen ontwikkelen, zoals de healthy-aging campus, campus Niemeyer, de energie-campus op Zernike en de MBO-campus (samen met Alfa-college) bij Kardinge. Dit doen we door samen plannen te maken, ruimte te bieden en te investeren in bereikbaarheid en voorzieningen. We gaan hiermee door met het masterplan campussen en haken aan op de economische agenda van Nij Begun. Zo creëren we plekken waar studenten, onderzoekers en bedrijven samenwerken aan innovatie en goede werkgelegenheid.
Oud voorstel	-...campussen in Groningen ontwikkelen, zoals de healthy-aging campus, campus Niemeyer en de energie-campus op Zernike, door ruimte te bieden en te investeren in bereikbaarheid en voorzieningen. We gaan hiermee door met het masterplan campussen en haken aan op de economische agenda van Nij Begun. Zo creëren we plekken waar studenten, onderzoekers en bedrijven samenwerken aan innovatie en goede werkgelegenheid.
Onderbouwing indiener:	De afgelopen jaren zijn ambitieuze plannen gelanceerd vanuit GL en PvdA om Kardinge een gigantische boost te geven. Dit omvat o.a. een MBO campus. Deze ambities komen nu niet terug in het programma. Dit nieuwe punt doet daar wel recht aan.

Nummer:	31
Titel	Baas in eigen pand
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.1.12
Pagina	49
Nieuw voorstel:	... eigenaarschap van panden van kleine lokale ondernemers ondersteunen, bijvoorbeeld door het stimuleren van coöperaties.
Oud voorstel	... eigenaarschap van panden door ondernemers ondersteunen, bijvoorbeeld door het stimuleren van coöperaties.
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS vinden het van belang dat het stimuleren van eigenaarschap van ondernemers vooral in het voordeel zal werken van kleine ondernemers om verdere vermogensongelijkheid en vermogensconcentratie te voorkomen.

Nummer:	32
Titel	het naleven van OESO richtlijnen over milieu en mensenrechten.
Indiener:	Pieter van Niekerken
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.1.21
Pagina	50
Nieuw voorstel:	dat bij het doen van inkoop en aanbesteden van producten en diensten, dat gebeurt bij ondernemers met impact op de werkgelegenheid in de regio en op de leefomgeving via het social return beleid. Groningen is hierin koploper in Nederland en dit breiden we de komende jaren uit. We gaan meer nadruk te leggen op circulair inkoopbeleid, ontwikkelen een “maatschappelijke waarde-score” zodat meetbaar wordt hoe Groningse ondernemers een positieve impact hebben en gaan voorwaarden stellen op het gebied van cao’s, minimumloon, betaling aan stagiaires en het tegengaan van schijnzelfstandigheid en het naleven van OESO richtlijnen over milieu en mensenrechten.
Oud voorstel	dat bij het doen van inkoop en aanbesteden van producten en diensten, dat gebeurt bij ondernemers met impact op de werkgelegenheid in de regio en op de leefomgeving via het social return beleid. Groningen is hierin koploper in Nederland en dit breiden we de komende jaren uit. We gaan meer nadruk te leggen op circulair inkoopbeleid, ontwikkelen een “maatschappelijke waarde-score” zodat meetbaar wordt hoe Groningse ondernemers een positieve impact hebben en gaan voorwaarden stellen op het gebied van cao’s, minimumloon, betaling aan stagiaires en het tegengaan van schijnzelfstandigheid
Onderbouwing indiener:	

Nummer:	33
Titel	Kunst en cultuur in samenwerking met diverse domeinen
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.2
Pagina	51
Nieuw voorstel:	(...) we willen de kartrekker zijn om verschillende instellingen en organisaties te stimuleren om samen te werken, want we geloven sterk in de sociaal-maatschappelijke rol van kunst en cultuur en haar impact. Dat vraagt om een betere verbinding tussen kunst en cultuur en andere domeinen om bijvoorbeeld maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Denk bijvoorbeeld aan de samenwerking tussen het sociaal domein en de zorg. Een mooi voorbeeld zijn de Open Studio's die wij structureel willen financieren.
Oud voorstel	1: (...) meer kunst en cultuur. We zijn overtuigd van de bredere maatschappelijke impact van Kunst & cultuur, dat bijdraagt aan het oplossen en aanpakken van andere opvangen, zoals mentale gezondheid. Een mooi voorbeeld zijn de Open Studio's die wij structureel willen financieren. 27: (...) een betere verbinding tussen kunst en cultuur en andere domeinen om onze grote maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Dat biedt ook kansen voor financiering uit andere domeinen.
Onderbouwing indiener:	In de opinie van DWARS en JS versterken beide punten (één en 27) elkaar; het is zaak dat kunst en cultuur intern interdisciplinair ingezet kunnen worden voor maatschappelijke vraagstukken in onze samenleving, maar dat we dit ook aanmoedigen. Kunst en cultuur kunnen op deze manier bijdragen aan nieuwe inzichten, maar ook beter maatschappelijk draagvlak.

Nummer:	34
Titel	Dansen tot de dageraad in het Stadspark - niet op Rammstein, wel op Zara Larsson
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.2
Pagina	53
Nieuw voorstel:	(...) de Drafbaan in het Stadspark gebruiken voor muziekevenementen, aanvullend op de culturele programmering in binnenlocaties zoals de Oosterpoort, Martiniplaza, Vera, Simplon en de Stadsschouwburg. We zijn trots op het bruisende Groningen vanaf de Drafbaan met optredens van grote artiesten in Groningen zoals Zara Larsson en Neil Young, het festival Hullabaloo met een divers aanbod van nationale en internationale topartiesten, en diverse andere evenementen waar een breed publiek van kan genieten.
Oud voorstel	(...) de Drafbaan in het Stadspark gebruiken voor muziekevenementen, aanvullend op de culturele programmering in binnenlocaties zoals de Oosterpoort, Martiniplaza, Vera, Simplon en de Stadsschouwburg. We zijn trots op het bruisende Groningen vanaf de Drafbaan met optredens van grote artiesten in Groningen zoals Rammstein en Neil Young, het festival Hullabaloo met een divers aanbod van nationale en internationale topartiesten, en diverse andere evenementen waar een breed publiek van kan genieten.
Onderbouwing indiener:	Woorden doen ertoe en stralen iets uit. De zanger van Rammstein, Till Lindemann, is in 2023 aangeklaagd voor machtsmisbruik en aanranding, echter is dit onderzoek gestaakt door gebrek aan bewijs. We kunnen dus stellen dat er nog steeds een bepaalde controverse rondom hem speelt. Daarom vinden DWARS en JS het belangrijk om in dit punt een andere artiest te noemen. Het voorstel is Zara Larsson, een jonge vrouwelijke artiest die bij veel mensen in haar harten is gesloten

	met o.a. haar catchy Lush Life en Midnight Sun. Ze is hot and happening, zo kunnen we wel stellen. Zij trad in 2023 op bij de Drafbaan. Op dat we daar nog veel ons hart uit kunnen dansen tot de dageraad: “Yeah, I’m a dance my heart out ‘til the dawn” (Larsson, 2015) Daarnaast staat Stadspark zonder ‘s’ geschreven. Kleine wijziging dan ook hier op.
--	--

Nummer:	35
Titel	Amfitheater
Indiener:	Ton Kee
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.2
Pagina	53
Nieuw voorstel:	daarnaast de mogelijkheid van een amfitheater in de openlucht verkennen.
Oud voorstel	daarnaast de mogelijkheid van een amfitheater verkennen
Onderbouwing indiener:	In de oorspronkelijke tekst ontbrak de aanduiding dat het om een openluchttheater gaat

Nummer:	36
Titel	Geen beperking voor Bevrijdingsfestival door economisch kapitaal
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.2
Pagina	51
Nieuw voorstel:	(...) dat het Bevrijdingsfestival gratis blijft.
Oud voorstel	
Onderbouwing indiener:	In 2022 moesten mensen vijf euro betalen voor een kaartje om toegang te krijgen tot het Bevrijdingsfestival. Op zich logisch, gezien de toch wel wankelende financiële basis. Echter, voor sommige mensen is vijf euro een kwestie van aan het eind van de maand rond kunnen komen. En ook in 2023 en 2024 was het bezoekersaantal niet heel hoog. Bovendien is het Bevrijdingsfestival hét feestje waar iedereen aan moet kunnen deelnemen. DWARS en JS vinden dat de gemeente moet blijven staan voor deze organisatie en haar gratis toegang.

Nummer:	37
Titel	Natuurlijk erfgoed
Indiener:	Jacqueline Rothfus
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.2.22
Pagina	54
Nieuw voorstel:	...zuinig zijn op onze monumenten en ons (materieel en natuurlijk) erfgoed beschermen. Monumenten en parken in onze stad en dorpen
Oud voorstel	...zuinig zijn op onze monumenten en ons erfgoed beschermen. Monumenten in onze stad en dorpen
Onderbouwing indiener:	Bij erfgoed wordt vaak vooral gedacht aan steen. Veel Groningse parken zijn echter ook monumentaal en hebben een rijke en interessante historie.

Nummer:	38
Titel	Breedtesport Kardinges
Indiener:	Programmacommissie
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.3.17
Pagina	57
Nieuw voorstel:	"... een integraal plan voor sportpark Kardinges dat een goede balans heeft tussen investering en gebruik. We richten ons allereerst op de breedtesport. We willen een energieneutraal gebouw met slimme energieopwekking, schaatsbanen, meerdere 25-meterbaden en vaste plekken voor Donar en Lycurgus"
Oud voorstel	...splitsing van het sportcentrum Kardinges om sneller te kunnen bouwen en sportontwikkeling te bevorderen. We willen een energieneutraal gebouw met slimme energieopwekking, schaatsbanen, meerdere 25-meterbaden en vaste plekken voor Donar en Lycurgus.
Onderbouwing indiener:	

Nummer:	39
Titel	Oog voor studentenhuysvesting MBO'ers
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.4
Pagina	59
Nieuw voorstel:	(...) een goede studententijd door een goede studentenwoning. We zetten samen met de studentenhuysvestingorganisaties en de onderwijsinstellingen in op meer mogelijkheden om studenten te huysvesten. Daarbij hebben we niet alleen oog voor HBO en WO studenten, voor wie het vanzelfsprekend lijkt te zijn dat zij op kamers willen, maar ook voor MBO studenten. Wij zetten in op meer studentenwoningen met gemeenschappelijke ruimten, om de woonkwaliteit en de sociale cohesie tussen studenten te bevorderen.
Oud voorstel	(...) een goede studententijd door een goede studentenwoning. We zetten samen met de studentenhuysvestingorganisaties en de onderwijsinstellingen in op meer mogelijkheden om studenten te huysvesten. Wij zetten in op meer studentenwoningen met gemeenschappelijke ruimten, om de woonkwaliteit en de sociale cohesie tussen studenten te bevorderen.
Onderbouwing indiener:	Wij als DWARS en JS vinden het belangrijk dat ook MBO studenten hier in het bijzonder worden genoemd. Zij zijn een aparte doelgroep in het studentenleven, omdat hun studentenlooptijd er relatief anders uitziet dan bij theoretisch opgeleide studenten. Zij hebben hierbij wellicht andere wensen en behoeften.

Nummer:	40
Titel	Structureel steunpunt in de nacht
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	3.4 (studenten) 6.2 (openbare orde)
Pagina	Hoofdstuk 3: 58 Hoofdstuk 6: 91
Nieuw voorstel:	(...) werk maken van het aanpakken van seksueel grensoverschrijdend gedrag in het uitgaansleven. Wij zetten daarom in op een goede uitvoering van het actieplan seksueel geweld, door gedragsverandering te stimuleren en de veiligheid van bezoekers te waarborgen. Daarnaast zorgen we ervoor dat er bij drukke evenementen een 'safe space' beschikbaar is. Daarnaast willen wij onderzoeken of het mogelijk is in de stad een structurele 'safe space' beschikbaar te stellen. Dit naar voorbeeld van Safe'R Spot in Rotterdam. Dit is een makkelijk te herkennen fysieke plek, bemand door hulpverleners die direct (psychisch of medisch) hulp kunnen bieden, wanneer nodig de politie kunnen inschakelen en worden bijgestaan door een handhaver. Bezoekers kunnen hier terecht bij overlast door grensoverschrijdend gedrag, gevoelens van onveiligheid of als zij zich niet lekker voelen. H6: Inzetten op het uitvoeren van het Actieplan Veilig Uitgaan, waarin het centrum Seksueel Geweld fungeert als een veilige haven voor mensen die te maken krijgen met seksueel geweld. Aan de hand van de pilot willen wij onderzoeken of een safe space kan bijdragen aan de veiligheid van vrouwen in de openbare ruimte en het uitgaansleven. Zo zorgen wij dat iedereen zich veilig voelt in de nacht.
Oud voorstel	Hoofdstuk 3: (...) werk maken van het aanpakken van seksueel grensoverschrijdend gedrag in het uitgaansleven. Wij zetten daarom in

	op een goede uitvoering van het actieplan seksueel geweld, door gedragsverandering te stimuleren en de veiligheid van bezoekers te waarborgen. Daarnaast zorgen we ervoor dat bij drukke evenementen een safe space beschikbaar is. Hoofdstuk 6: (...) zorgen voor een fysieke plek waar bezoekers van het uitgaansleven terecht kunnen bij overlast door grensoverschrijdend gedrag, gevoelens van onveiligheid of als zij zich niet lekker voelen.
Onderbouwing indiener:	Volgens Sikkom (2024) is seksueel grensoverschrijdend gedrag een probleem in het Groningse nachtleven. Uit de enquête blijkt dat 61% van de respondenten een keer ongewenst betast is tijdens het uitgaan en dat 63% zich weleens onveilig heeft gevoeld tijdens het uitgaan. Dat vraagt om actie.

Nummer:	41
Titel	Amendement ov 2
Indiener:	Sjak Rijploeg
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	4,1
Pagina	63
Nieuw voorstel:	toegankelijkheid van het OV verbeteren. In 2029 loopt de concessie Groningen-Drenthe van Qbuzz af. De nieuwe concessie die komende raadsperiode zal worden voorbereid biedt veel kansen. Zo willen we ervoor zorgen dat alle haltes op de juiste hoogte van toegankelijkheid gebracht zodat de toegankelijkheid voor rolstoelen en kinderwagens sterk verbetert. Het moet mogelijk worden om zelfstandig in elke bus te kunnen komen. We zien uit naar experimenten waarbij mensen met behoud van hun WMO-rechten ook de mogelijkheid krijgen om van het OV gebruik te maken.

Oud voorstel	toegankelijkheid van het OV verbeteren. In 2029 loopt de concessie Groningen-Drenthe van Qbuzz af. De nieuwe concessie die komende raadsperiode zal worden voorbereid biedt veel kansen. Zo willen we zorgen dat de toegankelijkheid voor rolstoelen en kinderwagens sterk verbetert. Het moet mogelijk worden om zelfstandig in elke bus te kunnen komen. We zien uit naar experimenten waarbij mensen met behoud van hun WMO-rechten ook de mogelijkheid krijgen om van het OV gebruik te maken
Onderbouwing indiener:	Bij punt 7 wordt gesteld dat alle bussen toegankelijk moeten worden met de volgende concessie. Dat is een overbodige stelling, want dat wordt in de komende paar jaar al gerealiseerd. Maar de volgende zin stel ik wel voor, want dat is nog niet geregeld. Als toelichting het volgende voorbeeld: Het is zacht gezegd nogal mal dat bij onderhoud van het Hereplein de overbodige drempel niet is verwijderd, zodat de haltes daar nu nog steeds niet op toegankelijk niveau zijn. En dat geldt nog voor meer plaatsen.

Nummer:	42
Titel	Oosterhamriktracé
Indiener:	werkgroep VROEM
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	4,1
Pagina	65
Nieuw voorstel:	...de ontsluiting van de Korrewegwijk en de Oosterparkwijk naar de Oostelijke ringweg met een 30 km/u verbinding doorzetten. De bus zal dan door de aangepaste Vinkenstraat gaan en blijft minimaal op het huidige OV-niveau. Met Rijk en Provincie zorgen we voor financiering van deze plannen.
Oud voorstel	...de ontsluiting van de Korrewegwijk en de Oosterparkwijk naar de Oostelijke ringweg met een 30 km/u verbinding doorzetten. De bus zal dan door de aangepaste Vinkenstraat gaan. Met Rijk en Provincie zorgen we voor financiering van deze plannen.
Onderbouwing indiener:	De werkgroep wil het belang van het behoud van goed OV benadrukken

Nummer:	43
Titel	Autoluwheid mag niet ten kosten gaan van toegankelijkheid
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Live Francken (DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	4.1
Pagina	65
Nieuw voorstel:	(...) een nog autoluwere binnenstad, bijvoorbeeld door meer 'auto-te-gast'-zones te maken en het 'verklinken' van asfalt. Zeker in de zuidelijke binnenstad staan nog veel straten vol met geparkeerde auto's. Op termijn willen we bewerkstelligen dat de parkeergarages als Museum en Bios omgevormd worden naar wijkstallingen zodat auto's van straat kunnen. Ook in andere buurten willen we onderzoeken of daar waar parkeergarages 's avonds en 's nachts leeg staan, deze gebruikt kunnen worden voor buurtparkeren. Hierdoor blijft er juist plek nabij de voordeur beschikbaar voor mensen die slecht ter been zijn. Voor hen moet er de mogelijkheid blijven om hun auto te parkeren dicht bij huis.
Oud voorstel	(...) een nog autoluwere binnenstad, bijvoorbeeld door meer 'auto-te-gast'-zones te maken en het 'verklinken' van asfalt. Zeker in de zuidelijke binnenstad staan nog veel straten vol met geparkeerde auto's. Op termijn willen we bewerkstelligen dat de parkeergarages als Museum en Bios omgevormd worden naar wijkstallingen zodat auto's van straat kunnen. Ook in andere buurten willen we onderzoeken of daar waar parkeergarages 's avonds en 's nachts leeg staan, deze gebruikt kunnen worden voor buurtparkeren.
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS zijn het ermee eens dat we de binnenstad zo autoluw en zo groen mogelijk moeten maken. Echter moeten we de toegankelijkheid van mensen die in de binnenstad wonen niet uit het oog verliezen. Mensen die slecht ter been zijn moeten aanspraak kunnen maken op een parkeerplek dicht in de buurt van hun huis.

Nummer:	44
Titel	Brede fietsroutes
Indiener:	Drewes de Haan
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	4.1
Pagina	64
Nieuw voorstel:	13. ...bij fietsroutes inzetten op de basis op orde: bestaande fietsroutes zijn soms sleets en kunnen verbetering gebruiken volgens de laatste inzichten van het fietsbeleid. We zetten daarom in op reparatie van beschadigde fietspaden. Doorfietsroutes over belangrijke assen door en langs de wijken willen we verbreden , rechtekken en doortrekken.
Oud voorstel	13....bij fietsroutes inzetten op de basis op orde: bestaande fietsroutes zijn soms sleets en kunnen verbetering gebruiken volgens de laatste inzichten van het fietsbeleid. We zetten daarom in op reparatie van beschadigde fietspaden. Doorfietsroutes over belangrijke assen door en langs de wijken willen we rechtekken en doortrekken.
Onderbouwing indiener:	Veel fietsroutes in Groningen langs drukke invalswegen zijn te smal voor de aantal fietsers dat er gebruik van maakt. Er bestaan landelijke normen hoe breed drukke fietspaden minimaal moeten zijn (zie: CROW), De aanpak van de Korreweg verdient navolging. Te smalle fietspaden zijn er o.a. langs de Paterswoldseweg, Hereweg en Friesestraatweg. .

Nummer:	45
Titel	Fietsverbinding Oosterhamriktracé
Indiener:	Gert van der Veen
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	4.1
Pagina	66
Nieuw voorstel:	Gedurende de bouwperiode van de nieuwe Gerrit-Krol brug moet er hoe dan ook een tijdelijke fietsverbinding komen dichtbij de oorspronkelijke route over de Korreweg. Deze verbinding is onmisbaar voor tienduizenden inwoners van de gemeente.
Oud voorstel	
Onderbouwing indiener:	Het is bij uitstek een verkiezingsitem om iets over dit punt op te nemen. Het leeft enorm in de NO-wijken omdat het een grote impact heeft in het dagelijkse leven van tienduizenden Stadgers.

Nummer:	46
Titel	Faunapassages
Indiener:	Gijs van der Kroef
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	4.2.3
Pagina	66
Nieuw voorstel:	..de Gemeentelijke Ecologische Structuur afmaken, ook in het buitengebied. Ook pleiten we voor meer faunapassages voor bijvoorbeeld egels, eekhoorns, bevers en otters. Daarnaast zijn wij er voor dat argrarish land..'
Oud voorstel	<i>...de Gemeentelijke Ecologische Structuur afmaken, ook in het buitengebied. Ook zijn wij er voor dat agrarisch land...</i>
Onderbouwing indiener:	Helaas worden deze dieren veel aangereden. Over het algemeen met dodelijke afloop voor het dier.

Nummer:	47
Titel	Eiwittransitie
Indiener:	Wietske Wiering
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	4.1
Pagina	68
Nieuw voorstel:	dat de gemeente inzet op dierenwelzijn en de eiwittransitie naar plantaardige eiwitten met de gemeentelijke organisatie als voorbeeldfunctie. Het percentage eiwitten uit plantaardige bronnen is nu ongeveer 40%. De gemeente heeft als doel dat dit in 2030 is gestegen naar 60% en in 2050 naar 70% plantaardige bronnen. De gemeentelijke organisatie geeft het voorbeeld door onder andere de cateringvoorzieningen standaard vegetarisch of veganistisch te laten zijn.
Oud voorstel	...dat de gemeente een voorbeeldfunctie inneemt op het gebied van dierenwelzijn en de eiwittransitie naar plantaardige eiwitten, onder andere door de cateringvoorzieningen binnen de organisatie standaard vegetarisch of veganistisch te laten zijn.
Onderbouwing indiener:	De invloed van voeding op de economie, gezondheid, dierenwelzijn, sociale gelijkheid, het klimaat en de biodiversiteit is dermate groot dat ik eigenlijk vind dat op zijn minst een eigen paragraaf passend zou zijn geweest. Zeker met de mooie verdienste van de eerste wethouder eiwittransitie van Nederland. Echter is dat in dit stadium van het proces wellicht wat veel gevraagd, en richt ik me daarom op een onderdeel van voeding die van groot belang is voor het urgente klimaatprobleem waar we nu mee te maken hebben en een grote veroorzaker is van het dierenleed dat onder 500 miljoen dieren in de vee industrie schuil gaat en naar mijn idee onderbelicht is in het verkiezingsprogramma: de eiwittransitie. Hieronder zou ik dat toe willen lichten.

	De reden dat ik dit punt uit zou willen uitbreiden is dat gezien het belang van de eiwittransitie, wat ik in de volgende punten zal toelichten, alleen een voorbeeldfunctie van de gemeentelijke organisatie als enige benoeming van de eiwittransitie in het verkiezingsprogramma, ik niet recht vind doen aan het belang van dit onderwerp. Het tweede broeikasgas naast co2 wat zorgt voor de klimaatverandering is methaan. Een van de grootste bijdragen van dit broeikasgas is van de vee-industrie. In de top drie van lijstjes van wat je het beste kunt doen om klimaatverandering tegen te gaan staat altijd stop met het eten van vlees. Een oorzaak dat zo veel invloed heeft op klimaatverandering maar ook op biodiversiteit en de natuur verdient inzet door de gemeente en een aparte vermelding in het verkiezingsprogramma van GroenLinks-PvdA. In ons land produceren we elk jaar 500 miljoen dieren onder erbarmelijke omstandigheden (bron: wakker dier). Het beste wat we kunnen doen voor deze dieren is om ons in te zetten om het eten van vlees te stoppen en op zijn minst het eten van vlees sterk te verminderen. De kloof tussen de hoeveelheid dierlijke producten die de Nederlander eet en het doel die door de gemeente in het plan voeding en eiwittransitie 2024-2026 staat om de inwoners van Groningen hun eiwitten in 2030 naar 60% en in 2050 naar 70% uit plantaardige bronnen te halen is nog erg groot en verdient meer aandacht. Tussen de 3 en 5,5% van de Nederlanders is veganist of vegetariër (bron proveg internationaal). Ook zijn er flexitariërs maar daar vallen met name de Nederlanders onder die 3 dagen per week geen vlees eten. Dat is 50% van de Nederlanders en die halen dus ook nog geen 60 of 70% van hun eiwitten uit plantaardige bronnen. Daarbij is er dus nog 50% van de Nederlanders die nog een hele grote weg hebben te gaan. De gemiddelde Nederlander eet nog zo'n 75-79 kilo vlees per jaar (bron RIVM) Als we deze kloof willen dichten dan begint het met dit doel de aandacht te geven die het verdient en apart te noemen los van het eten van
--	--

	gezonde voeding en lokale voeding. Wat ook belangrijk is maar naast elkaar zou moeten bestaan, elkaar zou aan moeten vullen en ondersteunen maar niet in plaats van elkaar. De gemeente Groningen zet al super goed en met veel kracht in op gezond en duurzaam lokaal geproduceerde voeding. Iets waarin de gemeente ook ervan uitgaat dat er dan automatisch minder eiwitten uit dierlijke producten worden gehaald. Daar zou ik ook graag wat over zeggen. Laat ik voorop stellen dat gezonde voeding en duurzaam lokaal geproduceerde voeding ook belangrijk zijn. Ze zorgen voor een duurzamere omgeving, een beter klimaat, meer biodiversiteit en plantaardige eiwitten zouden ook zeker een bijdrage kunnen leveren aan gezonde voeding. Maar als je de Nederlander vraagt wat zij verstaan onder gezonde voeding dan zal het grootste gedeelte van de Nederlander wijzen naar de schijf van vijf van het voedingscentrum. Het voedingscentrum promoot helaas nog niet dat je je eiwitten voor 60% uit plantaardige bronnen haalt. Ook lokale voeding is niet direct een garantie dat mensen door hebben dat ze veel minder vlees moeten gaan eten. Je kan ook heel goed lokaal je zuivel en vlees halen. En ja ik ben het ook eens met dat als je nog een beetje vlees en zuivel eet, dat je dat dan lokaal bij de bio boerderij haalt. En dat moeten we ook blijven aanmoedigen. Maar het zou geen discussie moeten zijn over of lokale voeding of het promoten van minder vlees. Nee je zou lokale voeding moeten blijven promoten evenals het minderen van het eten van vlees en zuivel. Gezien ook het belang van de eiwittransitie zou deze apart genoemd moeten worden en ook de aandacht verdienen die lokale voeding krijgt. Mijn punt hierbij is zoals ik deze in het vorige argument ook heb geschreven. In voeding is gezonde voeding, lokaal geproduceerde voeding en de eiwittransitie allemaal belangrijk. Ze zullen uiteindelijk elkaar ondersteunen en versterken. Maar ze verdienen alle drie los van
--	---

	elkaar genoemd te worden in het verkiezingsprogramma. Dank je wel voor je aandacht en het lezen van mijn toelichting
--	---

Nummer:	48
Titel	Beestje bij de naam noemen!
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	4.3
Pagina	69
Nieuw voorstel:	(...) het fokken van dieren in maatschappelijke functies, zoals op kinderboerderijen, beperken. Dieren die geboren worden in maatschappelijke functies leven daarna op dezelfde plek.
Oud voorstel	(...) het fokken van dieren in maatschappelijke functies beperken. Dieren die geboren worden in maatschappelijke functies leven daarna op dezelfde plek.
Onderbouwing indiener:	Bij DWARS en JS wekt deze zin veel vragen op. Wat zijn dieren in maatschappelijke functies? Worden dieren in maatschappelijke functies geboren? Ja, willen we dit dan niet ook beperken? Nee? Waar verwijst dan 'dezelfde plek' aan? En waarom is juist dit dan zo goed? In praktijk gaat het, zoals wij hebben begrepen, voornamelijk over kinderboerderijen. Ons herschreven voorstel pleit dan ook voor een beter leven voor deze dieren.

Nummer:	49
Titel	Geen megastallen
Indiener:	Gijs van der Kroef
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	4.3
Pagina	68
Nieuw voorstel:	'...een definitief verbod op geitenboerderijen en megastallen binnen de gemeentegrenzen.
Oud voorstel	<i>'...een definitief verbod op geitenboerderijen binnen de gemeentegrenzen.'</i>
Onderbouwing indiener:	Vast een foutje dat dit niet in de oorspronkelijke versie stond. GL-PvdA verzet zich in al haar genen en haarvaten tegen de vee-industrie. Die druist namelijk in tegen alles waar we voor staan.

Nummer:	50
Titel	Zwerfvuil
Indiener:	B. Meibos
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	4.4
Pagina	71
Nieuw voorstel:	 minder zwerfafval. Dit willen we bereiken door middel van preventiemaatregelen zoals bewustwording, bijvoorbeeld via scholen. Schoonmaakacties blijven we faciliteren. Vrijwilligers wordt het gemakkelijk gemaakt om te helpen met opruimen van zwerfvuil, op land en in water. Voor het schoonmaken van waterbodems willen we kijken naar onder welke voorwaarden een vergunning verleend kan worden voor magneetvissen
Oud voorstel	
Onderbouwing indiener:	In het vorige programma van GroenLinks stond een vergelijkbaar punt over zwerfafval, dat miste ik hier. Zwerfafval bestaat helaas nog steeds. Gelukkig zijn er veel vrijwilligers die willen helpen met opruimen. De zin over magneetvissen is toegevoegd omdat dat nu verboden is in Groningen, terwijl het een nuttige tool kan zijn bij het schoonmaken van waterlopen. In veel andere steden, bijvoorbeeld Amsterdam, wordt het wel toegestaan. Dat kan ook hier, zeker als je er voorwaarden aan stelt.

Nummer:	51
Titel	Aanpassing “generatietoets” hoofdstuk 5
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	5.1
Pagina	73
Nieuw voorstel:	(...) Een generatietoets invoeren. Hierdoor kunnen we toetsen wat de impact van beleid is op toekomstige generaties en inwoners, niet enkel die van de gevestigde belangen. Kinderen en jongeren betrekken we hierbij.
Oud voorstel	1: (...) Een generatietoets invoeren. We kijken niet alleen naar de impact van beleid hier en nu maar ook naar toekomstige generaties en inwoners. Kinderen en jongeren betrekken we hierbij. 9: (...).een generatietoets invoeren. Hierdoor kunnen we toetsen wat de impact van beleid is op toekomstige generaties en inwoners, niet enkel die van de gevestigde belangen.
Onderbouwing indiener:	Momenteel staat het punt over de generatietoets er tweemaal in. In dit voorstel zijn beide regels gecombineerd tot één.

Nummer:	52
Titel	Beperking van geslachtsregistratie is positief!
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	5.2
Pagina	79
Nieuw voorstel:	(...) dat geslacht zo min mogelijk gevraagd wordt als het geen direct doel dient. Daarom willen we de registratie van geslacht zo veel mogelijk beperken en daar waar het echt nodig is, wordt de X als geslacht toegevoegd.
Oud voorstel	(...) de geslachtsregistratie zoveel mogelijk beperken en daar waar het echt nodig is wordt de X als geslacht toegevoegd.
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS snappen de strekking, echter pas na enkele keren lezen. Vandaar het nieuwe voorstel, om duidelijk te maken dat de beperking van registratie positief uitpakt.

Nummer:	53
Titel	B1 taalgebruik als norm
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	5.2
Pagina	83
Nieuw voorstel:	(...) actieve inzet op communicatie voor laaggeletterden en mensen met een beperking. De gemeente communiceert in taal die iedereen kan begrijpen. Hierbij gebruikt de gemeente als uitgangspunt B1 niveau.
Oud voorstel	(...) actieve inzet op communicatie voor laaggeletterden en mensen met een beperking. De gemeente communiceert in taal die iedereen kan begrijpen
Onderbouwing indiener:	DWARS en JS vinden het belangrijk dat dienstverlening toegankelijk is voor iedereen. Dit is al helder geformuleerd in het voorstel over digitale toegankelijkheid (regel 7, p.84), maar daarnaast moet taalgebruik óók écht voor iedereen toegankelijk zijn. Maar wat is taal die iedereen kan begrijpen? De overgrote meerderheid van de bevolking begrijpt B1 taalniveau. Ook de Rijksoverheid schrijft haar nieuwe teksten op haar website op dit niveau. Zodra we dezelfde maatstaf hanteren, kan er ook geen twijfel over mogelijk zijn wat begrepen wordt als begrijpelijke taal. Zo zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk mensen zonder hobbels kunnen participeren in onze samenleving.

Nummer:	54
Titel	Tijd voor solidariteit
Indiener:	Annet Wentink
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	5.2
Pagina	80
Nieuw voorstel:	... Dat de gemeente structureel veilige opvang voor asielzoekers en statushouders uit de LGBTQIA+ groep zoekt en stimuleert. Door een coördinerende rol op zich te nemen tussen het COA en betrokken instanties, en door inwoners op de hoogte te stellen van de logeerregeling van het COA.
Oud voorstel	Structureel humane opvang
Onderbouwing indiener:	Queerpersonen in de asielprocedure zijn uitermate kwetsbaar en bevinden zich dagelijks in zeer onveilige situaties, waardoor veel (extra) mentale problemen ontstaan. Er zijn in de gemeente best veel mensen die ruimte over hebben in hun huis en hart om (tijdelijk) een logeerplek te bieden aan deze personen. Er zijn weinig mensen (ook de asielzoekers zelf) die op de hoogte zijn van de mogelijkheden van de logeerregeling. Ik heb zelf inmiddels ervaring met logeeropvang gedurende een jaar en wil graag dit amendement toelichten, wanneer nodig.

Nummer:	55
Titel	Internationale samenwerking & solidariteit
Indiener:	Brenda Harsveld
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	6.1
Pagina	86-87
Nieuw voorstel:	toevoegen op bovenstaande inleiding Vrede en Veiligheid: Vrede en Veiligheid gaat ook over internationale samenwerking en solidariteit. Gemeenten, Provincies en Nederland als geheel zijn verbonden met de wereld. Mondiale uitdagingen - zoals klimaatverandering, opkomende autocratieën, ongelijkheid - vragen om samenwerking, ook over de grenzen heen. toevoegen extra bullet na punt 8 “Onze partij staat voor een actieve inzet van de gemeente Groningen in internationale samenwerking en hulp. Ook op lokaal niveau kunnen we bijdragen aan internationale vrede, duurzaamheid en (klimaat)rechtvaardigheid wereldwijd. Gemeenten moeten ruimte krijgen om deel te nemen aan internationale netwerken en projecten die bijdragen aan de Sustainable Development Goals (SDG's). Groningen blijft solidair met gemeenschappen die te maken hebben met armoede, oorlog of klimaatverandering.
Oud voorstel	Leven in vrede en veiligheid is van onschatbare waarde, steeds vaker zien we internationaal dat dit niet vanzelfsprekend is. De wijze waarop we samenleven is het fundament van onze samenleving. Het is naast wetten onderdeel van de borging van onze vrede en veiligheid. Het is noodzakelijk om hier extra in te investeren juist omdat de enorme druk op onze democratische rechtstaat vanuit populistische partijen geleid heeft tot polarisatie, segregatie, discriminatie, racisme en het afnemend vertrouwen in elkaar en de overheid.

Onderbouwing indiener:	Met dit amendement benadrukken we meer nadrukkelijk dat internationale solidariteit een kernwaarde is van de sociaal democratie. Gemeenten en lokale initiatieven kunnen hierbij een belangrijke rol spelen door kennis, middelen en capaciteit te delen, en zo lokaal en wereldwijd verschil te maken.
---------------------------	---

Nummer:	56
Titel	Digitalisering
Indiener:	Yolanda Timmer
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	6.3
Pagina	92
Nieuw voorstel:	...actief zoeken naar manieren om met minder mensen meer werk te kunnen verzetten, maar altijd scherp te zijn op de (onbedoelde) gevolgen, zoals het energie- en waterverbruik die gepaard gaan met gebruik van AI en verdere digitalisering. Ook organiseren we een 'exit-strategie' waardoor we automatiseringsprocessen weer terug kunnen draaien.
Oud voorstel	...actief zoeken naar manieren om met minder mensen meer werk te kunnen verzetten, maar zijn scherp op de (onbedoelde) gevolgen. Ook organiseren we een 'exit-strategie' waardoor we automatiseringsprocessen weer terug kunnen draaien.
Onderbouwing indiener:	Dit mis ik: 'Digitalisering moet ook groen zijn. Nieuwe datacentra mogen er alleen komen als nut en noodzaak zijn aangetoond en er strenge eisen worden gesteld aan duurzaamheid.' Bron als antwoord op de vraag: AI die datacentra en apparaten verbruiken enorm veel stroom en grondstof. Hoe maken jullie de digitale wereld duurzamer?)

Nummer:	57
Titel	Digitalisering
Indiener:	Yolanda Timmer
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	6.3
Pagina	92
Nieuw voorstel:	- Oog houdt voor inwoners die digitaal minder, of niet, vaardig zijn. Digitale oplossingen horen duidelijk en bruikbaar te zijn, terwijl een alternatief zonder digitalisering beschikbaar blijft. Ook helpen we inwoners om hun digitale vaardigheden te ontwikkelen, bijvoorbeeld dankzij cursussen in de bibliotheek.
Oud voorstel	
Onderbouwing indiener:	Voor veel mensen gaat deze digitalisering veel te snel. Hebben geen zicht op hoe het werkt en hoe ze deze nieuwe tools kunnen gebruiken. Dit is niet vanzelfsprekend. Ook het gebruik van chatbots is niet voor iedereen te doen.

Nummer:	58
Titel	Los van de Big Tech
Indiener:	Hans Boer
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	6.3
Pagina	93
Nieuw voorstel:	Vervangen door: We maken ons los van de Big Tech
Oud voorstel	We worden onafhankelijker van de Amerikaanse software
Onderbouwing indiener:	Iets dwingender.

Nummer:	59
Titel	Geen toekomst zonder herstel: zet aardbevingsafhandeling voorop
Indiener:	Justine Jones
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	6.4
Pagina	Nvt
Nieuw voorstel:	Aardbevingen onder hoofdstuk 1.
Oud voorstel	Aardbevingen onder hoofdstuk 6 Veiligheid
Onderbouwing indiener:	Op 14 november is onze provincie letterlijk wakker geschud door een aardbeving bij Zeerijp van 3,4 op de schaal van Richter. Ten tijde van het indienen van dit amendement is de volle omvang van de materiele schade nog niet duidelijk. Helaas weten we inmiddels maar al te goed wat de psychische schade is van de aardbevingen en dan vooral van de trage en stroperige afhandeling van de schade. De bevingen leiden tot vroegtijdige overlijdens, verbroken relaties, een bezorgde jeugd, (toenemend) wantrouwen tegen de overheid, spanningen in buurten en straten. De hevigheid van deze recente beving, de op twee na zwaarste uit de geschiedenis, toont nogmaals aan dat het van belang is dat de afhandeling van schade versneld moet worden. Groningen kan niet toekomstbestendig zijn als zoveel Groningers het aardbevingsverleden blijven herbeleven. Daarom stellen wij voor om paragraaf 6.4 te verplaatsen naar het eerste hoofdstuk.

Nummer:	60
Titel	Oog voor stagevergoeding MBO'ers!
Indiener:	Quirina Pampiermole (namens JS) en Liva Francken (namens DWARS)
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vindt dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	7.2
Pagina	99
Nieuw voorstel:	(...) een eerlijke vergoeding voor alle stagiaires (MBO, HBO en WO) en trainees, waarbij de vergoeding van MBO'ers op hetzelfde niveau is als HBO en WO studenten. De gemeente moet het goede voorbeeld geven door geen goedkope arbeidskrachten in te zetten, maar een fatsoenlijke vergoeding te betalen. Ditzelfde stimuleren we ook bij lokale ondernemers. In samenwerking met onderwijsinstellingen doen we extra ons best om stages te regelen voor mensen die, om wat voor reden dan ook, lastig een stage kunnen vinden. Ook moet extra oog zijn voor de vergoeding van MBO'ers, die vaak zonder vergoeding stages lopen.
Oud voorstel	(...) een eerlijke vergoeding voor alle stagiaires (MBO, HBO en WO) en trainees. De gemeente moet het goede voorbeeld geven door geen goedkope arbeidskrachten in te zetten, maar een fatsoenlijke vergoeding te betalen. In samenwerking met onderwijsinstellingen doen we extra ons best om stages te regelen voor mensen die, om wat voor reden dan ook, lastig een stage kunnen vinden.
Onderbouwing indiener:	Een stagevergoeding voor MBO-studenten is wettelijk niet verplicht. Dit vinden DWARS en JS onbegrijpelijk. Als gemeente kunnen we hierin het goede voorbeeld nemen en anderen meenemen in dit doel. Daarnaast is het werk van MBO'ers net zo waardevol als het werk van HBO en WO studenten. Dit maakt dat we ervoor pleiten dat zij een gelijkmatige vergoeding krijgen.

Nummer:	61
Titel	Uitvoeren van manifest maatschappelijk verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen
Indiener:	Pieter van Niekerken
Pré-advies	Overnemen
Toelichting commissie:	De commissie vind dit amendement een goede aanvulling op het programma.
Hoofdstuk	7.2
Pagina	100
Nieuw voorstel:	dat Groningen een Fairtrade gemeente blijft. Ons eerlijke inkoopbeleid gaat verder omdat het een enorme kans is om een duurzame, eerlijke economie te ondersteunen. We doen dat door het uitvoeren van het door de gemeente ondertekende manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen waarbij thema's klimaat, Milieu, Circulair, Ketenverantwoordelijkheid, Social Return en Diversiteit & Inclusie belangrijke criteria zijn. Bij aanbestedingen stellen we eisen aan cao's, minimumloon het tegengaan van schijnzelfstandigheid en het bevorderen van mensenrechten. We kopen zoveel mogelijk lokaal in en zullen aanbestedingen waar nodig opknippen zodat ook nieuwe/lokale/kleinere aanbieders kans maken en we korte ketens kunnen bevorderen. Als launching customer stimuleren we zo de Groningse economie en geven zekerheid aan nieuwe Groningse ondernemers.
Oud voorstel	dat Groningen een Fairtrade gemeente blijft. Ons eerlijke inkoopbeleid gaat verder omdat het een enorme kans is om een duurzame, eerlijke economie te ondersteunen. Bij aanbestedingen stellen we eisen aan cao's, minimumloon en het tegengaan van schijnzelfstandigheid. We kopen zoveel mogelijk lokaal in en zullen aanbestedingen waar nodig opknippen zodat ook nieuwe/lokale/kleinere aanbieders kans maken en we korte ketens kunnen bevorderen. Als launching customer stimuleren we zo de Groningse economie en geven zekerheid aan nieuwe Groningse ondernemers.

Onderbouwing indiener:	In 2023 ondertekende de gemeente het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) waarin een aantal thema's centraal staan waaronder Klimaat en Ketenverantwoordelijkheid. Het betreft 'het voorkomen of aanpakken van misstanden op het gebied van arbeidsomstandigheden, mensenrechten en milieu conform de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen.' Hoewel de gemeente in het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen, 2022-2025, claimde op alle hoofdthema's in te zetten en voor elk een actieplan met doelstellingen heeft ontwikkeld, blijkt dat zij zich vooral richt op duurzaamheid en social return. Ook in dit verkiezingsprogramma staan deze criteria centraal, maar ontbreken thema's als ketenverantwoordelijkheid en mensenrechten. Met zoveel protesten tegen de genocide in Gaza en andere mensenrechtenschendingen in de wereld (bijv Soedan), en de ambitie om een fairtrade stad te zijn is het belangrijk dat het in dit programma naast duurzaamheid en social return, ook nadrukkelijk gaat over ketenverantwoordelijkheid en mensenrechten.
---------------------------	---